

ЗАГАЛЬНА ПЕДАГОГІКА ТА ІСТОРІЯ ПЕДАГОГІКИ

Дарійчук С.В.

кандидат педагогічних наук, викладач,

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Завгородня Т.К.

доктор педагогічних наук, професор,

*Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника*

ОСОБЛИВОСТІ ПЛАНУВАННЯ ФІЗИЧНОЇ АКТИВНОСТІ СУЧАСНОГО МІСТА В КОНТЕКСТІ ІННОВАЦІЙНИХ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ

Фізичне виховання – органічна складова системи освіти дітей, підлітків, юнаків, що сприяє формуванню всебічно духовно і фізично розвиненої людини та забезпечує безпеку її життєдіяльності. В положеннях статуту Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ) доведено, що регулярна фізична активність допомагає запобігти та боротися з неінфекційними захворюваннями, такими як серцеві захворювання, інсульт, діабет та деякі види раку.

«Здорове місто – активне місто: посібник із планування фізичної активності за місцем проживання» (2008 р.) виокремлюється із документів ВООЗ своєю безпосередньою практичністю. Це не ще одна узагальнена стратегія або звіт, мета цього посібника – допомогти керівникам міст створити план фізичної активності, активного життя та спорту безпосередньо із дієвими локаціями. Важливо, що посібник рекомендує визнавати «партнерами в справі активного життя» державну та місцеву владу, громадську спільноту та приватний сектор, описує, як створити, реалізувати та оцінити план здорового активного життя в будь-якому місті на планеті Земля. Характерною особливістю такої роботи визначений комплексний підхід до організації фізичної активності та три етапний процес планування

даної роботи. Третя частина представляє корисні інструменти, інноваційних засоби для створення здорового і активного міста:

- визначення потенційних партнерів для реалізації концепції фізично активного міста;
- реальна оцінка громади щодо можливостей для занять фізичною активністю;
- систематичний аудит «прохідності»;
- можливості міста для організації велосипедного руху тощо [1].

Одним із вагомих потенціалів створення ідеального здорового середовища, автори виокремили потенціал закладів освіти у створенні осередку фізичного виховання, активності і спорту. Так, аналіз реальної картини передбачив визначення рівня:

1. Забезпечення школою якісних щоденних уроків фізкультури для всіх учнів, масових фізкультурно-спортивних заходів.
2. Заохочення до участі у заходах всіх учнів у кожному класі, незалежно від здібностей.
3. Акценту на рекреації, безпеці, «чесній грі», розвитку здоров'язберезувальних навичок, що необхідні усього життя.
4. Кваліфікації вчителів.
5. Задоволення очікувань учнів шкіл.
6. Виконання основних тестів щодо розвитку фізичних якостей тощо.

Крім того, особливо важливими стали доступність бази закладів освіти для активного відпочинку та занять спортом у неробочий час безкоштовно для мешканців громади й створені умови для «активного транспорту до школи і назад» – наявність безпечних маршрутів, місць для паркування велосипедів, програми пішохідного шкільного автобуса; співпраця з батьками, поліцією та місцевими установами [1].

Ще однією групою інструментів для вирішення питання оптимізації фізичної активності розробники посібника визначили масові заходи міжнародного, національного або місцевого рівня. Це події, завданням яких є демонстрація впевненості, що потреба у фізичному вихованні і заняттях спортом є природньою, і вони разом несуть культурне різноманіття, позитивні емоції й, що важливо, вписуються в напружений спосіб життя сучасного міста. Автори наводять низку інноваційних на їх погляд ідей. Наприклад:

– розширення вже існуючих заходів, організованих благодійними організаціями охорони здоров'я – прогулянки та пробіжки (заходи фонду боротьби з раком молочної залози), спортивні та дитячим організаціями;

– участь у національних днях, які пропагують фізичну активність, та у міжнародних масових заходах (Дня руху заради здоров'я), День танцю (10-17 травня), Європейський тиждень мобільності (середина вересня), День без автомобіля, Міжнародний місяць ходьби до школи (жовтень), Міжнародний день інвалідів (3 грудня) можливостями тощо) [2; 3; 4];

– проведення спільних «позитивних фізичних активностей» між містами, школами, лікарнями та підприємствами тощо;

– організація сезонних заходів – кампанія «літній актив» (водні заходи –перегони на човнах-драконах, веслування для початківців та родинні риболовлі заходи; заходи з садівництва: майстер-класи, змагання з садовими ділянками, заходи між поколіннями з дітьми та досвідченими садівниками та прогулянки по саду), зимові карнавали та змагання (катання на ковзанах, гонка на санчатах «Створи власноруч», міський триатлон);

– створюйте інноваційні події (скейтбординг і паркур, опівнічні баскетбольні турніри для молоді, змагання з боулінгу між поколіннями, турніри з пляжного волейболу, марафонський футбол), тематичні (заходи з садівництва: майстер-класи, змагання з садовими ділянками, заходи між поколіннями з дітьми та досвідченими садівниками та прогулянки по саду) та або націлені на певну аудиторію (пішохідні екскурсії по зоопарку, в історичних місцях, з експертами зі спостереження за птахами, природокористування та збереження, собачі паради та заходи з орієнтування); заходи з прибирання громади: прибирання парків і струмків, а також громадські мийки автомобілів і собак;

– події «з новим поворотом» – заходи в приміщенні: прогулянки по торговому центру, квести, ярмарки фізичної активності та дні відкритих дверей у сфері спорту та відпочинку; масові танці на відкритих тенісних кортах і в закритих приміщеннях; сімейні пікніки з розвагами для будь-якого віку; забави на кшталт змагання з носіння дружин (Україна, Фінляндія) тощо.

Необхідно зауважити, що здебільшого документи ВООЗ мають глобальний, стратегічний характер, об'єктом впливу у яких визначені всі верстви населення або аналітико-рекомендаційного змісту щодо реформування або виправлення недоліків в існуючих проєктах, програмах тощо.

Список використаних джерел:

1. A healthy city is an active city: a physical activity planning guide. Copenhagen: WHO Regional Office for Europe; 2008. URL: <http://www.euro.who.int/en/health-topics/disease-prevention/physical-activity/publications/2008/healthy-city-is-an-active-city-a-a-physical-activity-planning-guide>
2. Move for health. URL: <http://www.who.int/moveforhealth/about/en> (дата звернення: 01.03.2022).
3. Mobility week. URL: <http://www.mobilityweek.eu> (дата звернення: 01.03.2022).
4. URL: <http://www.un.org/esa/socdev/enable/disiddp.htm> (дата звернення: 01.03.2022).